

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Nekdaj v starih časih.

Jasno je, da bi kršćanski balkanski narodi brez boja in prelivanja krvi dosegli svoje naravne pravice — ako bi bili od evropskih velesil nesebično podpirani. Posebno je treba obzoralo, da Avstrija ni hotela balkanskih narodov odločno podpirati. Ako bi bila Avstrija znala svoje Jugoslovane prav porabiti, potem bi bil padel pri rešitvi orientalskega vprašanja največji del nje v naročje, kakor zrel sad. Sedaj pa se boji, da bo Avstrija zgubila simpatije Jugoslovancev, ki se bodo nad tem pritoževali, da je Avstrija kriva, da balkanski Slovani niso dosegli svoje popolne svobode. Vladika Strossmayer leta 1878.

Balkansko vprašanje, je tako pereče, da se moramo zopet in zopet vračati k njemu, saj se danes svetovna politika suče okoli tega vprašanja. Pa ne le danes — sukala se je že dolgo vrsto let in se bo sukala tudi v bodočnosti.

Strossmayerjeve besede so bile resnične l. 1878. resnične so danes in bodo menda resnične tudi v bodoče. Dasi se oglašajo sedaj razni nemški glasovi — o izpremembi na jugu, vendar smo lahko prepričani, da se nemško-mažarska politika na jugu še dolgo ne bo izpremenila.

Da je bil Strossmayer vnet Avstrijec — ne bo nihče dvomil — toda obenem Slovani in mož resnice — zato je tudi jasno povedal svoje mnenje. Dandanes je čas Strossmayerjev minil — prišli so na vrsto jezuiti, Stadlerji, feldvebli in Cuvaji. Zato se je zgodilo, česar se je Strossmayer bal — Jugoslovani so zagledali v Avstriji svojo največjo nasprotnico — in rastle je odpor proti »Svabom«. Taka politika je morala imeti slabe uspehe.

Politika Avstrije ni bila nikdar odkritosrčna. Računala je vedno z neslogo in medsebojnim srdom balkanskih narodov. Avstrijski državniiki in diplomati, so v enomer ščevali Srbe proti Bolgarom in Bolgare proti Srbom. Avstrijska politika na Balkanu je živela od srbsko-bolgarskega spora. Radi tega so bili avstrijski vodilni krogi tako preplašeni in so izgubili vsako orientacijo, ko je bil sporazum med Srbi in Bolgari dosežen. Še celo po sijajnih zmagah, ko je rosila skupno prelita bratska kri bojišča, so imeli avstrijski vodilni krogi svojega zaupnika v Soliji, ki ni imel druge naloge, ko, da razbije srbsko-bolgarsko zvezo. In mož je bil še celo tako naiven, da

je veroval v možnost, da izpolni svojo tajno misijo. Za bornirano lahkomišljenost naših dunajskih krogov je to preznačilno.

Vsled tega se je tudi naziranje avstrijskih Slovanov zelo izpremenilo.

Avstrijski minister Beust je rekel, da je treba Slované ob steno pritiskati — in res so nas pritiskali. Kak uspeh je imela ta politika? Da smo bolj slišali, kdo je za steno.

Leta 1878. so Slovani še verovali v Avstrijo — želeli in upali so vse najboljše — danes ni nikakega upanja — vse čaka samo na nove čase.

Albansko-srbsko vprašanje in Avstro-ogrška*.

Za grmenjem topov, se je pričela za Balkan vojna med diplomati in kakor odkrit je bil boj jugoslovanskih narodov zoper Turčino, tako neodkrita in sebična je sedaj vojna evropskih velikih držav, ki se trudijo, da vzdrže spor na Balkanu.

Diplomatski odnosi med Avstro-ogrsko in Srbijo so postajali vedno bolj napeti.

Vzrok je bila Albanija z obrežjem Jadranskega morja!

In vsled države, ki je še sploh ni, temveč jo je šele ustvariti, naj bi nastala vojna med Avstrijo in Srbijo — celo kmalu svetovna vojna v Evropi.

Vzrok za vojno se sicer hitro najde, ampak težko je opravičiti prelivanje krvi pred narodi tistim, ki so odgovorni skrbeti za mirno življenje narodov, posebno: če se je grešilo s tem proti črvstvom in volji narodnega plemena, ki tvori večino v državi.

Posledice vojne bi bile v Avstriji strašne, če ne usodopolne! In le malo bi se odškodovalo državo, če bi ji po vojni pripadla vsa Albanija; pa saj se za tem ni niti stremilo: Kršćanska Avstrija je hotela le preliti kri za osvobojenje mohamedanskega nam tujega naroda — albanskega!

Gotovo je, da ni bilo pravega vzroka in ne lastnih interesov za katere bi morali iti avstrijski slovanški narodi v boj; če na drugi strani ne izvzamejo vzdrževanje nemškega kurza in nemške politike v notranjosti države, za katero bi morali Slovani preliti kri.

Po zmagonosnih pohodih jugoslovanske armade so se velevlasti

* Primerjaj k člankom, ki bodo o krizi na Balkanu izhajali v »Dnevnu«, dr. Župančičevo brošuro: »Altserbien und die albanesische Frage«.

trudile, da vzdrže status quo na Balkanu in omeje vojno le na Balkanu. Temu mnenju se je udala tudi Avstro-ogrška, da je srbsko časopisje tedaj toplo pozdravljalo ta korak monarhije, ki od časa aneksije Bosne in Hercegovine ni imela posebnih simpatij pri srbskem ljudstvu.

Ko je pa srbska armada korakala od zmage do zmage po svojem vojnem načrtu dalje in so srbski vojak prodri na severno obal Jadranskega morja v Albanijo, je avstrijska diplomacija pričela s polnim parom delovati proti Srbiji.

Za časopisjem vnanjega ministra grofa Berchtolda je drvil čez drn in strn vse nemško časopisje v Avstriji in hujskalo z najpodernejšimi lažmi zoper Jugoslovane v in izven monarhije. Kategorično se je odrekalo Srbiji pravico do dela Albanije, ki bi tvoril pot Srbiji do Jadranskega morja in grozilo se je z vojnimi operacijami v slučaju, da Srbija vztraja pri svojih zahtevah.

Postopanje avstrijske diplomacije je našlo oster odpor ne le pri onih, ki so zastopali interese Srbije in Balkanske zveze, temveč tudi pri onih, ki so interese Avstro-ogrške globlje upoštevali. V prvi vrsti bi bili Slovani posebno Jugoslovani Avstro-ogrške, ki bi morali dati kri in imetje za njim popolnoma tujo državo, kakor je Albanija.

In tudi Italija ima svoje interese v Albaniji, tako da če bi Avstrija svoje interese na tem ozemlju le preveč povdajala, bi bil konflikt med Italijo in Avstrijo neizogiben.

Kakor hitro bi pa Albanija bila razdeljena in pridljena kakemu delu srbske ali grške države Balkanske zveze, bi nehala biti Albanija pozorišče avstrijskih in italijanskih interesov. Z ena udarcem bi bila nevarnost, ki nastaja med Avstrijo in Italijo odpravljena. Sicer pa skrb obeh držav Albaniji več škoduje nego koristi in bi se še poslabšalo, če postane Albanija samostojna — avtonomna.

Pod protektoratom Avstrije ali Italije bi Albanija gotovo kulturno napredovala, a ta napredek bi bil vedno le v korist ene države, a na-

sproten drugi; nemogoče je pa to vprašanje že vsled tega, ker Balkanska zveza ne more pripustiti, da bi se katere tujih držav kakorkoli vmešavala v notranje zadeve Balkana.

Če bi pa Avstrija trdovratno vztrajala na stališču lastnih interesov v Albaniji in bi z orožjem hotela priboriti avtonomijo Albanije, tedaj bi bila Srbiji zaprt pot do morja in Srbi bi smatrali Avstrijo za svojo smrtno sovražnico. Za gospodarski razvoj je pot do morja Srbiji neobhodno potrebna. Še za večje države in bogatejše od Srbije je popolno izoliranje od morja vprašanje vednega vznemirjenja; pot do morja je življensko vprašanje za Srbijo.

Kako pa Avstro-ogrška v gospodarskem oziru goji prijateljstvo s Srbijo, pa nam izpričuje protivno stališče Avstrije v vprašanju — jadranske železnice.

Aut — aut.

VOJNA ALI MIR NA BALKANU.

— 5. januarja 1912.

Karakterizacija situacije mirovne konference stoji danes v znamenju ultimata balkanskih držav. Po seji prvega januarja nihče ni mislil, da bo tako nenadoma prišlo do odločilnega stadija v mirovnih pogajanjih in da se bodo Turki kar naenkrat znašli pred ultimatom, iz katerega sta mogoča samo dva izhoda: vojna ali mir. Vsled zavlačevalne taktike, katere se je Turčija zlasti zadnje dni pridno posluževala, je bilo pričakovati, da se mirovna pogajanja ne bodo razbila, ampak da hoče Turčija rešiti kar se bo dalo. Turčija je že tako prenehala eksistirati. Kreta se nahaja samo še nominalno v turški oblasti, egejske otoke so zasedli Italijani in Grki, vilajet Drinopolje do Cataldže je v bolgarskih rokah, le trdnjava se še brani, a je vsak čas pričakovati kapitulacijo. Mirno lahko rečemo, da so stvari, za katere se Turčija bojuje, samo fiktivne vrednosti in da Turčija niti na suhem niti na morju ni tako močna, da bi zamogla rešiti svoje izgube.

Balkanski zavezniki so od svoje strani storili vse, kar more storiti zmagonosna in močna stranka, da omogoči mirni in uspešni razvoj pogajanj. Nihče niso zahtevali, česar si niso pridobili z orožjem. Turčija se na drugi strani kakor utopijenece krčevito prijemala za zadnje biljke. Nekaj časa se je veselila avstrijsko-srbskega konflikta, potem sporov med velevlastmi. Hotela je kovati iz tega kapital, a se ni posrečilo. Uračunala se je v vseh načrtih in računih. Njena edina nada je sedaj še, da bodo končno velesile vendar-le še posredovale v njen prid, kar je seveda skoro izključeno.

Turčija stoji torej pred rešitvijo ultimata. Ves svet gleda danes z veliko napetostjo v London, kjer bo padla odločitev. Če bodo Turki ugodili zahtevam balkanske zveze, potem je mir osiguran, ako ne, se ho pri Cataldži znova in z veliko večjo silo pričel krvavi ples in potem je izgubljen tudi Carigrad.

BALKANSKA ZVEZA NAPOVEDUJE NADALJEVANJE VOJNE TEKOM ŠTIRIH DNI.

London, 5. januarja. Delegati balkanske zveze so dali danes v »Reuter Bureau« sledeče poročilo o svojem stališču napram odgovoru Turčije na njih ultimatum: Balkanska zveza bo brezpogojno odbila vsaki eventualni novi posredovalni predlog Turčije, razven ako Turčija sprejme v celoti vse zahteve, ki so navedene v ultimatu. Četrty dan na to ob osmi uri zvečer bo balkanska zveza pričela z vso energijo nadaljevati vojno, ako ultimatum ne bo sprejet. Vsaki eventualni apel Turčije na velevlasti za posredovanje smatra balkanska zveza kot njeno privatno stvar. Vse, kar pričakuje balkanska zveza od Turčije je odgovor: da ali ne.

BURNA SEJA TURSKEGA MINISTRSKEGA SVETA. ZMAGA VOJNE STRANKE. ULTIMATUM ODBIT.

Carigrad, 5. januarja. Seja ministrskega sveta, ki je razpravljala o

Mestna hranilnica ljubljanska

v Prešernovi ulici števec 3

je od 1. januarja 1913

zvišala obrestno mero za vse — stare in nove — hranilne vloge na

4½% od sto.

Per tni davek od obresti plačuje sama.

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

»O, hudiča! Zakaj nisem bil jaz tisti!...«

Vlačuga se je čudno nasmejala.

»In kako je bilo ime temu presrečnemu človeku?« je prašal Franc I.

»Ali vam je mnogo do tega, da izveste?« je odgovorila ona ko-

ketno.

»Kaj pa, da mi je! Ime tekmece je ljubečemu srcu enako važno, kakor ime ljubice!«

»Eh, gospod plemič, nikdar nikdar nisem izvedela njegovega imena. Samo njegovo krstno ime poznam... Franc je!...«

»Franc!... Meni je tudi ime Franc!«

»Kakor je mojemu ljubčku! In kakor kralju Francoskemu!...«

»Da, dete krasno... Kakor kralju... In prepričan sem, da bi se hotel kralj še bolj prispodobiti vašemu ljubimcu — če bi bil tako srečen, da bi vas poznal... Toda vrtniva se k temu možu... k temu Francu... Ali ga ne ljubite več?«

»Mrtev je!« je odgovorila vlačuga s takšnim glasom, da je izpreletelo kralja kakor led.

In dodala je:

»Umorila sem ga jaz.«

Kralj se je zdrnil.

Hkrati je duškoma izpraznila svoj kositrni kozarec, in Franc I. je zalotil v njenem očesu blisk, ki je šinil iz nedogledne črnote. Toda ta dogodek nikakor ni poparil njegove strasti, marveč ga je razdražil le še bolj. Ta ženska je bila morilka!...

Njene strasti so morale biti po tem takim prokletu vroče in močne!

»Umorili ste ga!« je dejal in prijel preko mize za roko maskirane žene. »In to mi poveste kar tako. Ali veste, da ste jako neprevidni...«

»Kako to, gospod?«

»Če bi jaz na primer ne bil revni plemič, kakor si mislite... marveč...«

»No, kdo?« je prašala ona željno.

»Če bi bil veliki profos?«

Neznanka se je zagrohotala.

»Kaj bi pa potem storili z mano?«

»Zdi se mi, da bi bila moja dolžnost, aretirati vas na mestu; postavil bi vas pred sodišče, in čez kakih štirinajst dni bi se zibal prelestno telo, ki ga zdaj tu občudujem, na monfokonskih vešalih!«

Zdaj se je zdrnila vlačuga.

»Na monfokonskih vešalih!« je zamrmrala zamolklo.

A takoj se je obvladala in dodala:

»Če bi storili to, bi ravnali sko-

raj tako podlo kakor tisti Franc, ki

vam pripovedujem o njem...«

»Ne pozabite, dete krasno, da sem rekel samo: če bi bil veliki profos... Na srečo pa nisem niti veliki profos niti kaj podobnega, in skrivnost, ki ste mi jo zaupali, je v mojem srcu ravno tako varna kakor v vašem lastnem. Sicer pa, tudi če bi bil res veliki profos, bi rajši prekršil svojo dolžnost...«

»Ah, je dejala ona s čudno, temno ironijo, »vidi se vam, da ste galanten mož!«

»Pravite, da je bil vaš ljubimec podlež?« je povzel kralj.

»Ali sem rekla kaj takšnega?«

»Dozdeva se mi.«

»Če sem rekla, je res tako...«

dasi se mi zdi beseda podlež še preuborna, da bi mogla izraziti moje čuvstvo...«

»Oh, oh, kaj vam je neki storil ta siromak?« je vzkliknil Franc I. smeje se. »Gotovo je bil nestanovit, ... prisegel vam je, da vas hoče ljubiti na veke, nato pa je odrčel k drugim ljubicam?«

»Radi bi vedeli, kaj mi je storil? No, bodi, povem vam... Ker sem začela istorijo, je res spodobno, da jo tudi končam... In vrhu tega, mi tudi ugajate...« je zaključila medleče.

»Smrt božja!« je vzkliknil kralj.

»Če je to res!«

In Franc I., pijan strasti, je po-

tegnil k sebi vlačugo, ki se je zdaj komaj še upirala.

Trenotek nato mu je sedela na

kolenih; ovila mu je roke okrog vratu... in njiju ustnice so se strnile v strastnem poljubu...

»Torej me ljubijo vsaj malce?« je prašal kralj trepetaje.

»Saj sem rekla, da ste mi všeč!«

»Pojdiva, oh, pojdiva!...«

»Ne!«

»A jaz te ljubim! Hočem te!...«

Pojdiva!

»Tako pojdeva!... Torej nečete poslušati moje povesti?«

»Ah, da, tvoja povest... kaj me briga! Knežnja ali vlačuga, makar če si peklena hči, ljubim te takšno, kakršna si... Pojdiva!...«

»Pustite me!« je vzkliknila ona, braneča se tako nerodno, da se ji je rahlo odelo razparalo od vrha do tal in se je pojavila v vsej svoji blesteči mramorni nagoti...

Kralj jo je pograbil v blazni strasti kakor volk, dvignil jo v naročje, stekel iz sobe in sunil z nogo v vrata bližnje spalnice...

Pretekli sta dve uri.

La Šatenjre in D'Esé sta se bila vrnila v sobo za kneze z Mesanzo in Foveto.

Videča, da je tudi kralj izginil z maskirano vlačugo, sta se nasme-

hnila.

»Živjo!« je zaklical La Šatenjre z grohotom. »Daritev je v najlepšem teku!«

»Samo, da se ne bi izcimil kak bodoč baron, ki bi imel privico sesti na zadnjo stopnico trona!« je dodal D'Esé.

»Ah, najin prijatelj ne šteje... kaj pa je njemu eden več?«

In plemiča sta se zagrohotala.

Zdajci pa se je zaslišal krik, podoban kriku groze.

Vsa blesta sta se spogledala La Šatenjre in D'Esé.

»Hudiča! Človek bi rekel, da je to kraljev glas!...«

Moža sta planila proti vratom, za katerimi se je bil slišal krik. Takrat pa so se vrata odprla, in kralj je stopil na prag.

Bil je bled kakor smrt...

»Idimo, gospodje,« je rekel s tresočim se glasom.

»Kaj se je zgodilo?«

»Idimo, samo idimo!«

Odšli so vsi trije, tako naglo, da je bil njih odhod podoben begu.

»Sir,« je vprašal La Šatenjre, ko so bili zunaj, »povejte vendar...«

»Ta ženska, gospoda, ta vlačuga...«

»Kaj je z njo, sir?«

»To ni bila ženska... bila je pošast!«

Plemiča sta se spogledala, kakor da bi hotela reči:

»Ali kralj nori?«

Toda Franc I. je stopal širokih korakov proti Luvru. Sledila sta mu v silnem začudenju, in nekaj trenot kot nato so stali pred skritimi vratci, kjer ju je kralj odločil, rekoč:

»Lahko noč, gospoda... Niti besede o tej avanturi... nikoli, zapomnita si!...«

Kaj se je bilo zgodilo?

ultimatu balkanske zveze, je bila izvanredno burna in je trajala celih sedem ur. Konečno je zmagała vojna stranka s finančnim in mornariškim ministrom na čelu. Veliki vezir se je nato uležel umaknil. Pred svojim odhodom je še izjavil: Turčija pod nobenim pogojem ne more nadaljevati vojne, ker nima denarja, niti četi, niti živeža niti municije. Takoj po odhodu velikega vezirja je zunanji minister brzojavil turškim delegatom v London, da je ultimatum balkanske zveze odbit in da Turčija vsaj pri svoji zahtevi glede Dri-nopolja in egejskih otokov.

INTERVENCIJA VELESIL.

Belgrad, 5. junija. Tukajšnjim li-stom se poroča iz Londona, da bodo velevlasti danes ali jutri interveni-rate v korist mira. V diplomatskih krogih prevladuje prepričanje, da je vsaka intervencija Evrope izklju-čena, ako se dovoli, da bodo poga-janja formalno prekinjena. Vsi koraki velevlasti bodo naperjeni proti Tur-čiji, kateri se bo nasvetovalo, naj odneha.

IZJAVA GRŠKE.

London, 5. januarja. Tukajšnji grški poslanik je izjavil, da Grška egejskih otokov in Dardanel ne bo porabila za bazo svojih vojnihi akcij, ako velevlastim to ne bo po volji.

BOLGARSKA POSREDUJE MED AVSTRIJO IN SRBIJO.

Pariz, 5. januarja. Bolgarska pri-zadevanja, da bi se zboljšali odno-saji med Avstrijo in Srbijo, niso vstala brezuspešna. Srbija danes la-hko z vso sigurnostjo računa da ostane prizren v srbskih rokah, da torej ne bo prideljen kneževini Albaniji. Na Dunaju so se za ta korak odločili v nadi, da Srbija svoj privilegij svobodne uporabe albanske železnic ne bo izrabljala proti albanskim interesom. Srbski poslanik na Dunaju je obljubil v imenu svoje vlade, da bo šla Srbija v vseh železniških vpraša-njih ki bi imeli vplivati pristop Av-strije k Solunu, odločno na roko.

SRBSKA VOJSKA V TRACIJI.

Belgrad, 5. januarja. Posamezni oddelki srbske vojske so že na potu na bojišče v Tracijo.

BOLGARSKI MINISTRSKI SVET.

Sofija, 5. januarja. Včeraj dopoldne in popoldne se je vršila seja bolgarskega ministrskega sveta, ki se je bavila z londonskimi pogaja-nji in vprašanjem rumunskih zahtev. Sklepi seje so tajni, a prevladuje vtis, da se računa z vso gotovostjo na nadaljevanje vojne.

INTERVIEW S KNEZOM VOJNOVIČEM.

London, 5. januarja. Črnogorski delegat dr. Lujo Vojnovič je v nekem intervjuu izjavil: Ne morem razu-meti tega, kak interes bi imela Tur-čija na tem, da prekine mirovna po-gajanja. Ako se bo vojna pred Catal-udžo, kamor odidejo tudi Srbi in Orki, nadaljevala, se balkanska zveza ne bo več zadovoljila z mejo, kateri je sedaj predložila. Črna gora vztraja pri svoji zahtevi za priklonitev Ska-dra in dela novopazarskega z me-stom Peč in Djakovica kot minimum. Padec Skadra je samo še vprašanje časa.

M. ARCIBAŠEV:

Upor.

(Dalje.)

»No, no, kaj... si, si kakor fant!... Cel fant, Saša!... To bomo napravili kar hitro!...«

In zopet se je začel in se zme-del, zakaj dasi je imel v tem trdne nazore, vendar ni prišel k Saši za-rad tega; in zato se je zapletel in prišel v zadrego ter začel nekaj praznega in nedoumljivega.

»Tako, tako... je zamrmral in zardel, čuteč se neumnega in ne-rodnega, in se trudil na vso moč, da bi gledal v stran od gole Saše, ki se je pripravljala, da leže v posteljo. Nato je vstal odločno in rekel hripavo in kratko:

»Torej, jaz bom uredil to reč...« ter stopil k Saši.

Saša je gledala nanj naivno za-upljivo, vprašujoče, toda ležala je vendar v običajni, brezsranno pri-čakujoči pozi. Študentu je postalo nerodno, sitno, a žgoča želja mu je zameglila zavest, in slekel se je ter legel k nji, ter pri tem zardel od za-ničevanja do samega sebe.

»No... kaj... saj se ni prero-dila... naenkrat...« se je trudil, da se pomiri, ko jo je objel.

Toda v globini njegove duše je

MINISTER JONESCU O ODNOSA-JIH MED BOLGARSKO IN RU-MUNIJO.

Pariz, 5. januarja. Rumunski mi-nister za notranje zadeve Jonescu je izjavil napram izvestitelju »Mati-na« sledeče: Rumunska zahteva ko-rekturo meje, važno v geografskem in stratežičnem oziru, ker je balkan-ska vojna prizadevala Rumunski ve-like izgube. V Macedoniji živi 400 tisoč Rumunov, ki se bodo sedaj vsi potopili v bolgarskem, srbskem in grškem narodu. Ti Rumuni so torej za vedno izgubljeni za Rumunijo. Upam, da bo Bolgarska vpoštevala naše želje in zahteve.

Slovenska zemlja.

Iz Maribora.

Pred par leti se je ustanovilo v Mariboru »Dramatično društvo«, ko-jega namen je, prirejati gledališke predstave. Društvo se je lepo razvilo, tako, da letos prireja še redno vsako drugo nedeljo predstavo. Danes je lahko govorimo ponosno o sloven-skem gledališču v Mariboru.

Z letošnjo sezono pa nismo prav nič zadovoljni, čeravno upoštevamo, da pri tem gledališču ne delujejo igralci po poklicu, temveč le boljši in slabsi diletanti. Letošnji repertoar je namreč tak. Vražja misel, Razbur-jen lev, Vražji Rudi, Betlehemske pastir-ji itd. Letos še ni bilo razen Meš-kove drame »Mati« niti ene drame iz slovenskega slovstva. Same prestva-ve nemških iger, ki so pa le zelo dvomljive umetniške vrednosti. Ni čudo tedaj, ako so take predstve ve-dno slabše obiskane. Saj vendar ne more nihče zahtevati od inteligenta, da poseča redno predstave (večino-ma slabe), ki spadajo kvečjemu v kak predmetni variete. V Mariboru pa merijo in ocenjujejo narodnost posa-meznika po tem, ali poseča gledali-ške predstave ali ne. — Slovensko gledališče se je povzpelo celo do — operete. Upoštevajoč razmere ne bo nikdo zahteval Bog ve kako imenit-ne uprizoritve, vsakdo pa lahko za-hteva, da je cela stvar saj od daleč podobna opereti in da so diletanti, ki imajo glavne vloge, vsaj za silo — pevci. V opereti »Razburjeni lev« pa je imel glavno vlogo sicer marljivi igralec, ki pa je takoj izdal, da je vse prej kot — pevec. Dalje pri Slo-mškovi slavnosti »Čitalnice so uprizo-rili otroško igr« Betlehemske pastir-je. Prvič ne spada taka predstava v program Slo-mškove slavnosti. Če pa jo že uprizorijo, naj vsaj skrbje za pošteno proizvajanje. Toda bila je pod vsako kritiko, to je bil kvečjemu (da spomnim samo na famoznega pi-skroveza) le nevaren eksperiment z dobro voljo in potrpežljivostjo ob-činstva. Sklepam s ponižno prošnjo, da se »Dramatično društvo« vsaj ne-koliko bolj potruditi in v bodoče skr-bi za boljše predstve. Raje manj in to pošteno! Gospodu predsedniku »Dramatičnega društva« pa, ki je napisal v Mariborskem slovenskem koledarju stavek: »mnogo jih je med našimi igralci, ki so umetniki, s ka-terimi bi se mogla ponašati veliko-mestna gledališča«, želimo le, da bi bilo to res — za sedaj se to še ne more trditi.

Iz Vinice.

Za en povsem prediva se od-puščajo smrtni grehi. Na Vinici na Dolenjskem prebiva župnik, ki se imenuje Jurič König. Ta mož je s prižnice tako govoril, da morajo vsi katoliški kristjani iti k spovedi. To je čisto prav in lepo. Lepo pa ni, da

je kočevski König napravil pridigo v tem smislu, da se bodo glede spo-vedi vpoštevali povsni prediva. Re-kel je: »Ljubi kristjani, posebno pa si zapomnite, (zdaj je pogledal na ženske) da se mi mora od vsake bogoljubne gospodinje prinesiti en povsem prediva. Tem, Boga boje-čim ženskam se pri tem podeli »ce-gelc«. Može pa boste plačali za ta »cegelc« 4 vinarje. No, pa boste že še kaj priboljšali, vsaj da bo en groš. Nihče ne sme pristopiti k spovednici brez »cegelca«. Kdor bo plačal več, temu se bodo vsi grehi odpustili.« — Tako se sedaj vabijo največji hudob-neži k spovedi h kočevskemu Juriču Königu na Vinico, kjer jim bodo za en groš ali pa za en povsem prediva vsi grehi odpušteni!

Deset let »Save«.

Te dni je praznovalo slovensko svobodomiselnost desetletnico »Save«. Pred deseti leti se je slovensko napredno misleče dija-štvo razdvojilo. Razmere same so prinesle ločitev s seboj. Nastala je t. zv. narodno-radikalna struja, ki si je v vseučiliških mestih ustvarila svoja društva: (Slovenija (Dunaj), Tabor (Gradec), Adria (Praga) — in ostala je stara narodna napredna struja (Sava (Dunaj), Triglav (Gra-dec), Ilirija (Praga).

Nar. radikalna struja si je ustva-rila nov program in si je stavila za nalogo prenovljenje slovenskega di-jaštva, in s tem prenovljenje celega slovenskega narodnega življenja.

Jubilejni člankar piše o tem:

»Razkol bil je tedaj neobhodno potreben: izviral je iz duha in razpo-loženja časa in iz značajev ter nazo-rov voditeljev obeh struj. Na eni strani večja dovtetnost za ideje, ki so bile tedaj moderne, močno nardo-no čutenje in iskrena želja po izhodu iz desolantnih političnih razmer v do-movini; na drugi strani odločno, ne-omajljiva prepričanje in krepak čut potrebe, hediti isto pot dalje, bodisi da se je dosedaj izkazala za neplod-no: to dvojje karakterizira tedanje naziranje narodno-radikalne, oziro-ma svobodomiselnost dijaške struje. Naša struja bila je torej v gotovem oziru konservativna — kar se ji je tedaj mnogo predbacivalo —, ker je ostala v bistvu na prejšnjem stali-šču; obenem bila je pa v daljšem po-menu gotovo radikalnejša, ker je šla v svojem svetovnem prepričanju odločneje na levo kot — takratna — narodno-radikalna struja. Črtanje besede »svoboda« iz glesa »Sloveni-je« — za novo gesto izbralo se je: »Za naroda za narod« — napadi na nekerikalne vodilne osebnosti v do-movini ravno tako kot na klerikalne in mnogo drugih znakov opravičilo je tedaj sum, da nova struja na vpra-šanje svobodomiselnega svetovnega naziranja ne bo polagala te važnosti, ki se je zdela ustanovitvi »Save« neobhodno potrebna. Vsled tega jim v reformirani »Sloveniji« ni bilo več mesta.

Danes po desetih letih vidimo obo struji jasno pred seboj.

Nar.-radikalna struja je hitro rastla, do svojega III. (celjskega) shoda je pokazala krasne vspehe — potem pa je šlo navzdol — in kar je bilo v nji pomena vrednega je bilo manjšinsko delo v »Adriji«. To se je pokazalo letos na obrambni razstavi. Svoje delavce je družila ta struja v »Omladini« — zadnji čas se je poka-zala stagnacija. Starešinsko vpraša-nje je razbilo skupne vrste — in v javnosti se je pokazalo — da so mar-

sikije besede ostale besede. Izšlo je iz teh vrst nekaj naših znanstvenih de-lavcev — v splošnem pa ni prišlo ono prerčenje, ki se je obetalo.

Narodno-napredno ali svobodo-miselno dijaštvo je šlo med tem svo-jo pot — večinoma po starih tradici-jah. Tudi iz teh vrst smo dobili ne-kaj narodnih delavcev. — V sploš-nem pa se more reči — da so med tem zrastle klerikalna dijaška dru-štva.

O končnem uspehu razkola pi-še jubilejni člankar:

Ce bi se hotelo na kratko karak-terizirati še danes obstojajoči bistve-ni razloček med narodno-radikalno strujo in »Savo« v nazorih o vzgoji obema pripadajočega dijaštva na-raščaja, reklo bi se menda lahko, da polaga narodno-radikalna struja naj-večjo važnost na vzgojo umstvenih zmožnosti svojih članov. »Sava« pa na vzgojo odločnega značaja. Če bo-ta torej obe struji dale narodu vest-nih narodnih delavcev in neupoglj-ivih bojevnikov za svoje prepričanje, imel bo naš narod največjo korist od razkola pred deseti leti.

Nečemo se spuščati danes v kri-tiko niti te niti one struje — preso-jamo ljudi vedno po njih zmožnosti, in njih delu — ne po besedah, po geslih in programih. Filister, zaka-tar, štrebar, nezmožen kalofoktar, pozer, bahač in mlad stavec je nam zopet, pa naj pride iz te ali one struje. Pozdravljamo samo ljudi dela, krepke individualnosti, zmožne mo-že — odločne in energične mlade ljudi, ki jim program ni v besedah ampak v delu.

To imamo pripomniti k temu ju-bileju.

Danes sta si v marsičem slabem obo struji zelo podobni — v dobrem pa se še tu in tam razlikujeta. Zato nastopa nova struja z idejo jugoslo-vanstva, ki bo lahko prinesla v stag-nacijo novega življenja, ako ne bo njeno jugoslovanstvo obstajalo samo v — skupnem stanovanju.

Svoboden razvoj dijaštva je predpogoj vsake dobre generacije. Zato pozdravljamo v mladini vse kar je novega, naprednega, življenja zmožnega.

»Save« je praznovala svoj jubi-lej bolj tiho — v ožjem krogu dija-štva in starejšin. Zvečer 5. t. m. je bil slavnosten ples v »Nar. Domu«, pod pokroviteljstvom gospe dr. Tav-čarjeve. Ples je bil razmeroma do-bro obiskan, prišel je tudi baron Schwarz, grof Chorinsky, feldmar-šallajntant Kusmanek s častniki, žu-pnan dr. Ivan Tavčar, posl. Ravnihar, Reiser, Novak, predsednik trg-zbornice Ivan Knez, ravnatelj kre-ditne banke dr. Pertot i. dr. Ples se je zaključil ob 4. uri jutraj.

Dnevni pregled.

Opozorjamo na naš drugi listek »Upor«, ki je krasno delo znanega ruskega pisatelja. V njem se opisu-je življenje iz najnižjega dna člo-veške družbe.

Stoletnica Bacha. Dne 4. janu-aria je minulo sto let, kar se je rodil znani Bach, poznejši avstrijski mi-nister in eden največjih sovražni-kov avstrijskih Slovanov. Po letu 1848. ko se je začela reakcija, je Bach hitro rastel in je skušal zger-manizirati celo Avstrijo; zase je ra-bil mnogo pomočnikov, ki jih je ovekoval naš Trdin v »Bachovih huzarijah«. Kljub njegovemu sistemu smo avstrijski Slovani še vedno tu in bomo še ostali, dasi na Dunaju še vedno mislijo, da je Bachov si-stem rešen in ga skušajo vedno

zopet uveljaviti. Bach je bil eden — Bachov pa je več.

Narodni dar ukrajinskemu pi-satelju dr. Ivanu Franku. Letos je te-mu ravno 40 let, ko se je na lite-rarnem polju ukrajinskem pojavil Ivan Franko, največji ukrajinski pi-satelj. Njegovo literarno delovanje je jako obsežno, velike so njegove zbirke pesmi, dram, povesti, literar-nih študij, romanov itd. Na letošnje jubilejno leto so nabrali Ukrajinci zbirko »Narodni dar« svojemu naj-boljšemu pisatelju, da bi dokazali že za pisateljevega življenja, kako cen-jo delo velikanov. Z »Jubilejnim na-rodnim darom« bo omogočena veli-kemu pesniku starost brez skrbi. Nam Slovincem je bil doslej Ivan Franko še čisto neznan, vendar je v tisku ena izmed njegovih najboljših novel z naslovom »Na dnue«.

Nov ilustriran ukrajinski ted-nik. V Kijevu je začel izhajati nov ukrajinski ilustriran tednik »Vistnik kulturni a žita« pod vodstvom ured-nika Choikeviča. Novi list se bo za-nimal za vsa vprašanja galskih, bu-kovinskih in ogrskih Rusov, kakor tudi za življenje emigrantov.

Poljaki za »Rdeči križ« balkan-skih narodov. Vprašanje zbirke pri-spevkov za ranjene balkanske Slo-vane se je na Poljskem šele sedaj rešilo. Poznanjski Poljaki so na-brali 6000 mark, Poljaki na Ruskem pa so tej zbirki delali velikanske ovire, ki so se navidezno odstranile šele tedaj, ko se je postavila na čelo zbirke češka kolonija v Poljskem kraljestvu in ko je izdala »Češka Be-seda« v Varšavi vabilo za nabiranje prispevkov za »Rdeči križ« balkan-skih Slovanov. To pa ni bilo tako, Poljaki so zahtevali, da bi se dala polovica prispevkov tudi »Rdečemu turškemu polmeseču«. Dva meseca je trajalo, predno je prišlo do skle-pa, da se cela zbirka daruje »Rde-čemu križu« balkanskih Slovanov. Na Novega leta dan se je začelo na-biranje prispevkov po ulicah. Prvi dar 100 rubljev je poslal znani polj-ski pisatelj Henrik Sienkoewicz.

Vseslovanski praznik v Solunu. Glavni trg v Solunu se bo imenoval po slovenskih apostolih sv. Cirilu in Metodu. Sredi trga bo postavljen krasen spomenik slovanstima bla-govesnikoma. Vsi slovenski umet-niki bodo povabljeni, da se udeležijo konkurence za ta spomenik. Pri od-kritju spomenika bo velikanova vseslovanska slavnost, katere se bo do udeležili zastopniki vseh slovan-skih narodov.

Samomor vojakov. Dne 31. de-cembra 1912 se je vstrelil vojak 102. pešpolka Adolf Pecher iz Benešova s svojo službeno puško najprej v tre-buh, potem pa še v glavo. Rani sta bili smrtno nevarni in ubogi vojak je kmalu nato umrl. — Na dan po-greba Adolfa Pecherja, dne 2. janu-aria 1913 se je zadelo vojaku Fran-cu Jeman iz Bistrice pri Benešovu, ki je služil pri istem polku, da bi bilo veliko boljše, če se usmrtil na tak na-čin, kot njegov tovariš, kakor pa da bi opravljal vojaško službo. Zve-čer omenjenega dne je povelal to nekaterim svojim tovarišem, ki pa so menili, da se Jeman le šali. Okrog 11. ure ponoči pa je vzel Je-man v prisotnosti šestih vojakov svojo službeno puško in si je nena-doma pognal kroglo v levo stran prs. Kakih deset minut nato je iz-dihnil. Vsaka pomoč je bila izklju-čena, ker se je Jeman vstrelil na-ravnost v srce.

V znamenju noža. Na Novega le-ta dan je srečal strugarski pomočnik Franc Cerny 21letnega delavca Fr. Novaka na cesti proti domu. Novak

ostalo težko, nezadovoljno, mučno čuvstvo.

Od tega trenutka se je življenje Sašino, vrženo iz tega globokega, ravnega tira, po katerem je šlo preje brez vsakega napora z njene strani, kakor pokrilo z nekakšno kaotično meglo; zdela se ji je, da se ona vrti sredi te megle, brezsilno in brezmi-selno, kakor list v vrtincu.

Študent, katerega je prosila po-moči, se je izkazal zelo dobrega človeka. Ni mu zadostovalo, da bi samo mislil ali govoril kaj dobrega, hotelo se mu je iskreno, da bi tudi storil. Imel je obširno in dobro znan-stvo, in vsled tega se mu je hitro po-srečilo spraviti Sašo v zavetišče za »spokornice«.

Saša je zvedela to najpreje iz njegovega pisma, katerega je prin-esel pismonoša. To pismo je preči-tala prva »gospodinja«. Zgodaj v jutro je planila v Sašino sobo in pri-čela s hudobnim glasom kričati in zmerjati. Zanj to ni bila nikak iz-guba in na mesto Saše je bilo zelo lahko dobiti deset ravnotakih mla-dih in čednih žensk; toda gospodinji se je zdela, da je to zanj osebno razžaljenje in da je Saša nehvaležen stvor.

Zalučila je Saši zmečkano pismo v obraz in pričela besno zbirati vse reči Sašine, kakor da se boji, da bi ne odnesla česa s seboj.

»Čemu pa jemljete to?... Ne kričite tako...« je zamrmrala Saša, vsa zardela in raztresena.

Na koridoru so se že zbrala de-kleta v gručo in se ji smejala; sama niso vedela, zakaj. In Saši se je ne-hote začelo zdeti, da je v resnici zelo nesramno to, kar je zamislila. En trenotek je celo že hotela preklicati vse skupaj, naenkrat pa je namršila čelo in se razjezila.

»Nič vam ne odnesem... ne bojte se... kar je vašega, vam že vse ostane...« je zagodrnjala.

»Dobro, dobro!« je besno kri-čala gospodinja. »Dobro!... Saj vas poznamo!...«

Dekleta so se smejala. »U, trapa!« je kričala obilna, rdeča gospodinja. »Pomislil človek, celo... poštena bi bila rada!... Ali si videla kdaj, kakšne so poštene?... Ah, ti!...«

Rdeča žametasta obleka, kate-ro je imela Saša šele enkrat oble-čeno, in ki si jo je tako dolgo stra-šno želela, je zletela zmečkana na že nabrani kup. Saši so stopile solze v oči od žalosti in jeze.

»Kaj hočete pravzaprav!« je spregovorila z drhtečimi ustnicami in napravila nehotne kretnje v zašči-to svoje obleke.

A gospodinja ji je naglo, kakor da je čakala tega, zagradila pot in jo udarila po roki; ko pa je Saša za-

ječala od strahu in bolesti, je prišla gospodinja popolnoma iz ravnotežja, udarila besno Sašo še dvakrat po licu in jo potegnila za lase.

»Tu imaš!« je zakričala že po-polnoma iz uma, tako da je bilo sli-šati njen krik v pritličje, in je pri-tekel vratar, kozav in ravnodušno-hudoben človek.

»Lej no... kakšna reč!« je re-kel.

V Saši je vse zavrelo, hotela je reči karkoli, toda naenkrat se je obrnila k steni in zajokala onemoglo. »Govedine ste vse skupaj, ne-hvaležne!« je zakričala naenkrat jo-kavo, omehčana vsled solz in joka. Nato se je spomnila na Ljubko, za-rad katere je imela velike neprijet-nosti s policijo, in je zopet zbesnela.

»Trudi se človek z vami, obla-či vas, obuva, a ve... No, zdaj boš videla, kako žive psi!« In stisnila je zobe s tako močjo, da se ji je vse zavrtelo pred očmi.

»Jaz... t... te prokl...« Saša je onemela in prebledela, sedela se na tla, zakriva je obraz z rokami.

»Te... tetica...« samo to je mogla spraviti iz ust.

Debelo, trdno koleno gospodi-nje jo je udarilo v obraz, tako da je zadela s tilnikom ob steno; na glavo in na hrbet so se ji usipali udarci kakor toča, da ji je onemoglo, bole-

stno vztrepetalo srce. A Saša je samo zakrivala obraz z rokami in ječala.

»Tu imaš...« je zavpila gospo-dinja brez sape, omahnila ter pre-nejala.

Njene oči so postale povsem o-krogle in divje, tako da je bilo čud-no in strašno videti njen obraz na človeškem telesu. Zmerjala je še dolgo in gledala na Sašo tako be-sno, kakor da ji je žal, da jo je tako hitro nehala tepsti.

»Pazi, če prideš zopet, ti bom vse to uračunala!« je zakričala na-pesled in šla ven, a je zmerjala še med potjo in dihala težko in razbur-jeno.

Saša je vstala, omamljena in stopena, mehanično si popravila lase in pričela hoditi po svoji sobi gor-indol. Preplašeno se je ogledovala na vse strani, zaprla natihem vrata, sedla na posteljo, zakrila obraz z ro-kami in začela jokati. Toda jokala ni toliko od bolečine in jeze, kakor za-radi tega, ker je pred njo nenadoma zavezala strašno, nedoločno praz-nota in ji je postala tako grozna, da toliko da ni zbežala h komurkoli in ga prosila, da naj jo puste v miru in da ostane tukaj za vedno tako, kakor je bila.

Potem je prišel dolgi, moreči večer.

se je delal, kakor da bi bil pijan in se je z odprtim nožem vrgel na Černjaka. Ko se je ta ozrl, ga je Novak sunil z nožem v obraz s tako silo, da mu je prerezal nos od desnega očala levega očesa po celotnem obrazu. K ranjencu so takoj poklicali zdravnika, ki ga je obvezal in ga pustil v domači oskrbi. Nasilnega Novaka je policija prišla in ga izročila sodišču.

Samomorilec poskus krojaškega pomočnika. Te dni je izpil 22-letni krojaški pomočnik Václav Dekan iz Češkega Broda raztopilno modre galice. Dekan so takoj odpeljali z rešilnim vozom v bolnišnico. Kot vzrok samomora se navaja nesrečna ljubezen.

Prerokovanja za leto 1913. To leto je navadno leto in je 6626. leto julijske periode. Ima 365 dni. Zlato število je 14, nedeljska E, Gregorska Epakta XXII, solnični krog 18, vladajoči planet je Venera. Somač se začne 21. sušca ob 6. uri 18 minut jutraj, poletje dne 22. rožnika ob 2. uri 10 minut jutraj, jesen 23. septembra ob 4. uri 53 minut popoldne in zima dne 22. grudna ob 11. uri 35 minut jutraj. — Pust je zelo kratek, traja samo od 7. prosinca do 5. svečana torej samo štiri tedne. Konec posta pride na 22. sušec, tako da imamo velikonočne praznike že 23. in 24. sušca; radi tega so seveda Binkošti 11. velikega travna, Vnebohod 22. velikega travna. — Cerkevno prepovedani čas traja od 5. svečana do 30. sušca. Kvaterni postji padejo na 12. do 15. svečana, 14. do 17. velikega travna, 17. do 20. kimavca in 17. do 20. grudna. Velika noč bo letos precej zgodaj, dne 23. sušca, Vnebohod 1. velikega travna, Binkošti 11. velikega travna. God Vseh svetnikov bo kakor ponavadi dne 1. listopada, Božič 25. grudna. — Nedelji in praznikov je skupaj 66. Po Binkoštih je v letošnjem letu 28 nedelj. V letu 1913. bodo trije solnični in dva lunina mrka. Kar se tiče vremena: Leto 1913. bo bolj mokro kot suho, toda precej gorke. Zima bo bogata na snegu, mrab bo segal daleč v sušec, pomlad bo prišla precej pozno, toda ne bo ravno prijetna, poletje bo vroče, jesen lepa, sredi listopada bo padel sneg, ki pa se ne bo raztaljala do Božiča. To je torej glavno prerokovanje za letošnje leto.

Grški general nad truplom svojega padlega sina. V poslednjih nočeh boji med Grki in Turki je padel tudi poročnik Kalaris, sin generala Kalarisa. Stari general je obstal pred mrtvim sinom, gledal ga je nekaj časa, nato pa se je sklonil, poljubil je sina na čelo in je rekel: »Danes, sin moj, je dan žalosti za očeta in dan veselja za generala. Spolnil si svojo dolžnost, počivaj v miru...« General je ukazal nekemu poročniku, naj mu pokopljejo sina, sedel je na konja in je odšel s svojim štabom v bojne vrste.

Skrivnostni slučaj. Josip Krivoni iz Ružomberka je imel v Budimpešti sina, ki mu je umrl v bolnišnici. Truplo so odpeljali v Ružomberk in tu je nekdo očetu povedal in razodel, da je v krsti samo glava njegovega sina, h kateri so pri mrljskem ogledu prišli drugo truplo. Oče je obvestil o tem sodnijo, toda zaman. Dne 28. decembra 1912 je mati ponoči izkopala grob in odprla krsto. Lahko si mislimo njen strah, ko je našla sinovo glavo samo, prišito k ženskemu telesu. Oblasti pa se niso o tem niti zmešale za ta skrivnostni slučaj, ukazale so, naj se truplo zopet pokopje, proti materi pa se je uvedla preiskava zaradi prestopka s higijskimi ozirom.

V dvorani je kakor navadno veselo in glasno igrala godba, in Saša je vedela, da je tam ta čas svetlo in polno ljudi. Vleklo jo je tja iz navade, toda ni smela v dvorano in je sedela sama v prazni, poltemni sobi ter prisluškovala godbi, ki je zamolklo zvenela skozi zaprte duri, in govorjenju in smehu deklet, ki so hodile po koridoru s svojimi pijanimi gosti.

Saša ves dan ni ničesar jedla, čutila se je slabo. Pozneje se je spominjala samo toliko, da so se v sobi premikale velike molčeče sence, in da je bilo mrzlo in nemo; v črni štirikotnik okna je zopet trkal nevidni dež. Večer se ji ni zdel dolg, ampak čudno nepremičen; kakor da časa sploh ne bi bilo.

In nikakega čuvstva in misli ni bilo v njej, razum čuvstva brezkončne, vse bistvo moreče samotnosti. Drugi dan je morala v urad, kjer je bilo istotako grozno in pusto. Velika, bela okna so strmelja kakor mrtva nanjo, mize so bile črne, ljudje grobi in radovedno hudobni. In Saša se je zdelo, da imajo ti ljudje pravičnodelati ž njo, kar jim je povšeči.

Smejala so si ji in se celo norčevali iz nje. Nekdo je rekel: »Spokornica!...«

(Dalje.)

Mrtvec je spregovoril. V ubožni hiši v Aaltu na Flanderskem so našli te dni na dvorišču nekega starega moža na tleh! Kakor se je splošno sodilo, je zadel starega moža kap. Oskrbnik zavoda, ki je bil prepričan, da je bila kap smrtna, ni pustil niti zdravnika poklicati k mrtvemu. Priprave za pogreb so bile v polnem teku; starca so lepo oblekli v čisto oblačilo, položili so ga v krsto in ga odnesli v mrtvašnico. Silna groza pa se je polastila navzočih, ko je mrtvec v mrzli mrtvašnici naenkrat odprl oči in je z jezo rekel: »Saprament, kak mrab je tukaj!«

Zgodovina številke 13. Številka trinajst ima med drugimi številkami najmanj simpatij od strani občinstva in sicer ne samo od občinstva, ki veruje v vraže, ampak tudi od strani človeka, ki čisto nič ne verjame v vraže; in to samo zato, ker številka 13 ni priljubljena. Čisto znana stvar je, da gospodinjne ne marajo, da bi sedelo pri mizi trinajst oseb. Mnogi ljudje, ki morajo sklicati kak shod ali kako drugo zabavo na trinajstega v mesecu, zelo preiščujejo in se branijo tega dneva, dokler ne rapovedo shod, na dva najsti dan v mesecu ali pa na štiri najsti. Marsikdo je celo nejevoljen, če je zagledal svetlobo sveta 13... In vendar nima številka 13 v sebi nikake usodne moči. V Ameriki, na primer, imajo številko 13, za prav srečno. Novo ustanovljena republika obstoji s trinajstih držav. Deviza republike E pluribus unum ima trinajst črk. Tudi vojno brodovje ameriških Združenih Držav je imelo skrajna trinajst ladij in njegov ustanovnik John Paul Jones ima ime, ki je zloženo iz trinajstih črk. Med slavnimi možmi, katerim se številka 13 ni zdelo nesrečna, je tudi Richard Wagner, katerega rojstno leto se konča s številko 13, in katerega ime ima ravnotako trinajst črk. Wagner je zložil trinajst oper, 13. aprila je končal »Tannhäuserja« in 13. marca se je »Tannhäuser« prvič igral v gledališču. Seveda je Wagner 13. tudi umrl. Ameriški Klub trinajsterih v Filadelfiji, naravnost izziva usodo. Klub ima trinajst članov in ko pride vseh trinajst članov k mizi, provocirajo usodo še z drugačnimi nevarnimi simboli. Na mizo stopijo na primer immortele, stene so dekorirane z mrljskimi glavami in s podobnimi razkošnimi stvarmi. Pri tem se vseh trinajst članov počuti jako dobro in se veselo zabava, najbrže zato, da bi izpodbili vero v sugestijo. Drugače pa je številka 13 pri mizi zelo neljubna. Vesela storijsa pripoveduje o usodi trinajstici in o velikem francoskem pisatelju Viktorju Hugu sledeče: Viktorja Huga so povabili nekoč k neki domači veselici, kjer so morali gostje zelo dolgo čakati na kosilo. Slednjič se je zdelo enemu izmed gostov to čakanje že predolgo in vprašal je naravnost hišno gospodinjico, zakaj toliko časa čaka s kosilom. Gospa mu je pošepetala na uho, da je eden izmed gostov prisiljen odgovorjati obed v poslednjem trenutku in da tu manjka enega gosta, da ne bi bilo pri mizi trinajst oseb... Mož, ki je zvedel to novico, je hitel k Viktorju Hugu in mu je rekel zaupno: »Veste, zakaj ne moremo kositi? Med nami je neki bedak, ki se boji, da ne bi bilo pri mizi trinajst oseb.« Viktor Hugo pa je odgovoril z nasmehom na obrazu: »Dragi gospod, oni bedak sem jaz!«

Za sobotni sokolski ples v Litiji so dela v polnem tiru. Prostorna telovadnica okrajuje se primerno divizi »Cvetlična noč«. Maske so zagotovljene, za udobnost občinstva je preskrbljeno, zabave in veselja bo v izobilju; nihče naj ne zamudi posetiti društvene prireditve, četudi bi po pomoti ne prejel vabila.

Podružnica C. M. D. v Loškem potoku priredi v nedeljo dne 12. t. m. ob 7. uri popoldne v prostorih gosp. Franceta Rusa na Hribu zabavni večer s tem-le vspeedom: 1. Pozdravni nagovor, 2. Bizet: Arija iz opere »Carmen«, 3. Vojlina s spremljevanjem glasovirja, 4. Danel: Duet. Vojlina s spremljevanjem glasovirja, 5. Veseljak. Saljiv dvospev, 6. Danel: Serenada. Vojlina s spremljevanjem glasovirja, 7. Oj deklca, povej mi to! Narodna, harm. M. Bajuk, Četverspev. — Po sporedu šaliva pošta in prsta zabava. — Vstopnina samo 20 vin., preplačila se z ozirom na blagi namen prireditve hvaležno vsprejemajo.

Čitalnica v Gradcu. Podpisani naznanja za odbor Čitalnice v Gradcu, da je bil njen bivši večletni predsednik g. dvorni svetnik Karol Lubec voljen na občnem zboru dne 28. decembra 1912 častnim članom za velike zasluge, ki si jih je stekel v korist društva. Za odbor: inž. Mohorčič, t. č. tajnik.

Vabilo. Zaradi prepiche vdeležbe pri zadnjem občnem zboru, ki

ga je sklicala podružnica sv. C. in M. v Kopru, se sklicuje ponovno občni zbor za čitalnico kakor za podružnico sv. Cirila in Metoda v sredo, dne 8. prosinca točno ob polu 8. zvečer v čitalniških prostorih. Prosi se cenjene udeležence, da se polnoštevilno udeležijo tega zelo važnega zbora. — Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev novega odbora. 5. Služajnosti. Slovenici v Kopru pridite v velikem številu da bodemo popravili to, kar smo pri zadnjem občnem zboru zamudili. — Čitalnica v Kopru.

Ljubljana.

— Uljudna javna prošnja na naslov visoke c. kr. deželne vlade kot vrhovno oblast in čuvateljico zakona v Ljubljani. Prejeli smo in priobčujemo: Pred 14 dnevi se je odprla nova kavarna in prodaja pijače čez ulico na vzglu Škofje in Vrhovčeve ulice v Ljubljani brez vsakega oznanila in reklame. Nekaj dni potem je pisal ljubljanski dnevnik, da se je ta kavarna odprla brez vsake koncesije, da je bila radi tega dozdevna lastnica na magistrat klicana in kaznovana, — vendar je ta kavarna še vedno odprta in prodaja pivo in vino čez ulico. Prizadeti davkoplačevalci si dovoljujejo uljudno prositi c. kr. deželno vlado, kot merodajno oblast, da blagovolji takoj potrebno ukreniti, da se ne bodo dalje kršili za vse avstrijske državljane, do danes še veljavni zakoni. Pripomniti je tudi, da se te protizakonitosti vršijo po iniciativi in v hiši bivšega čuvatelja obrtnega zakona, in c. kr. okrajnega glavarja v pokoju. Z odličnim spoštovanjem: **Prizadeži.**

— **Veselica nižjih mestnih službencev**, ki se je vršila v nedeljo v Mestnem domu je jako lepo vspeła. Obisk je bil prav živahen in veselica je res nudila obilo domače neprisliljene zabave. Na veselici je sviral oddelek »Slovenske Filharmonije«, za petje je skrbel »Ljubljanski Zvon«. Ples je bil kaj živahen; med drugim se je plesala najboljše četvorka, beseda in kolo. Za dobro kapljico je poskrbel g. Štepec iz Šiske. Med udeleženci smo videli župana g. dr. Tavčarja, podžupana g. dr. Trillerja in celo vrsto naprednih občinskih svetovalcev. S te, res neprisliljene, zabave veselice je šel vsak jako zadovoljen domov.

— **Plesni venček pevskega zbora »Glasbene Matice«** vrši se, kakor je bilo že objavljeno v soboto 11. t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani »Narodnega doma«. Za ta pri občinstvu tako priljubljen ples so vabila že razposlana. Na razna vprašanja odgovorjamo, da je vsak prijatelj »Glasbene Matice«, če tudi ni dobil pomotoma povabila, brez istega dobro došel. Vstopnice za nečlane po 2 K so v predprodaji v trafiki gđ. Jerice Dolenčeve in tudi na večer plesnega venčka pri blagajni. Člani pevskega zbora in dijaki pa jih dobe po 1 K pri blagajni v soboto ob 7. ure naprej. Za ta pri občinstvu tako priljubljen ples preveč reklame delati, bi bilo odveč — kajti vsakemu obiskovalcu so plesni venčki pevskega zbora »Glasbene Matice« gotovo še v najboljšem spominu. Oni pa, ki še niso bili na njih, naj pridejo v soboto in videli bodo, da je tu prava in neprisliljena zabava. Napetosti, ošabnosti in preziranja ne dobiš tu, pač pa prijaznost, priprostost in odkritosrečno občevanje. Za okrepčilo skrbí s svojo priznano točnostjo g. Dražilova, za ples pa slavna Sl. filharmonija.

— **Kinematograf »Ideal«**. Spored za torek 7., sredo 8. in četrtek 9. januarja 1913. 1. Reka Clyde. (Potovni film). 2. Klavica za izdelovanje konserv. (Znanstveno). 3. Interviv. (Velekomično). 4. Pridobivanje glasovirja. (Naravni posnetek). 5. I. dejanje. Življenje ali smrt. (Dramska slika iz življenja v II. delih). 6. II. dejanje. (Življenje ali smrt.). 7. Zurnat Pathe. (Kinematografska poročila). 8. Maks na letovišču. 9. Dama iz Maxima. (Francoska veseliga). V soboto Nepriznan. (Senzacijska drama).

Trst.

»Zarja« je objavila neko notico pod naslovom »Narodnjaške skrbis, ki jo je spisal neki »Jež« iz Trsta. Kakor je razvidno iz cele stvari, je moralo omenjeno človeče pisati dotično notico več mesecev — vsaj drugače bi bil v njej misli enotnejše. Pa tudi malo prikriti mora biti, ker bi drugače ne nasprotoval en stavek drugemu. Mi bi se pač preveč ponižali, če bi odgovarjali takim oslarijam, ki jih itak nihče ne čita, še manj pa verjame, razven onih par demokratčkov, ki se zbiraajo v »Unionu« in capljajo za demoraliziranimi »voditelji« za ljudmi, ki so izgubili vsak pošten čut in se rekrutirajo iz samih koristolovcev.

Iz notice, ki jo je sklamfal »Jež«, veje neumnost, da bi si človek večje ne mogel misliti. Pravimo samo, kdor razmer ne pozna, ta naj — molči! Kar se tiče struj pri »Edinosti«, povemo, da pri »Edinosti« nista dve struji, ampak samo ena in ta je za »Edinost«. »Edinost« nasprotna struja ni včlanjena pri političnem društvu »Edinosti«, ampak stoji izven tega društva. Fantič »Jež« (in vsi soc. dem.) bi seveda hotel, da bi zavlada sedaj veliko nasprotstvo v narodnem taboru — sedaj ko se bližajo dež. zbornske volitve. Sodrug, tega pa ne boste doživeli! Nasprotstvo vlada v narodnem taboru samo v socialnem oziru — ne pa v narodnem, kajti, kadar se gre za narodno vprašanje smo edini in bomo tudi edini. Naj si ne mislijo ljudje v »Unionu«, da bo narodno-socialna struja začela boj proti »Edinosti« sedaj ob času volitev. Ne! To se ne bo zgodilo sedaj, pa tudi pozneje se ne bomo klali, kadar se bo šlo za narodne koristi. Stojimo na stališču, da treba koncentrirati vse sile proti narodnim nasprotnikom. Kar se pa tiče plačila, ki ga prejemajo za svoj trud uradniki narodnih delavskih organizacij, pa povemo, da je ni organizacije, ki bi ne plačala uradnikov, ki jih nastavi. K večjemu dela to uredništvo »Zarje«. (O Mrakovih zadevi smo natančno informirani.) Sodrugom povemo samo to, da naj prav mirno molče, ker bomo v nasprotnem slučaju prisiljeni ostro pititi. da bodo plesali tako, da se bo vse kadilo. Čudimo se tem ljudem, ki predbacivajo proletarcem plačo, ki jo prejemajo za svoj trud, za svoje pošteno delo v korist ubogih trpinov. Kaj pa delajo socialni demokratje? Nič! škodujejo delavcem — vsaj slovenskim. In zato so vsi mastno plačani, ne samo strokovni tajniki, ampak tudi drugi, splon vsi odborniki, kar se pri nar. del. organizacijah ne dogaja. Plačani so pri soc. demokraciji v Trstu: bivši hišapec žganjarije Regent, tajniki: Petecan, Mihevc, Kopač, Kermolj (tudi od štrajka, ki ga je zadušil vleče); nadalje Todešini, Pittoni, Puecher, Chiussi, in še nesheto drugih, na katere se v tem hipu, ko to pišemo, ne moremo spominjati. Vsak, ki le en majhen korak napravi, je mastno plačan. Članov imajo malo in tako vso članarino počijo ljudje, ki stoje na čelu soc. demokracije. To dokazuje, da noben ni idealen in da noben nič nima prepričanja — socialno-demokracičnega. Za danes naj zadostuje to. Iz zvali so nas, zato smo izpregovorili. Pa bomo še!

Falotska cunja »Il Piccolo«. Ta svinjski list je gledal že od nekdaj na to, kako škodovati Slovincem. Ni morda napadal in škodoval samo celokupnosti, ampak tudi posameznike je krtačil, se lagal na vse mogoče načine, samo, da jih je mogel spraviti v nesrečo. Pred par dnevi se je ponesrečil pekovski pomočnik Pavel K. Ko je nesel jutraj krošnjo s kruhom, ga je na cesti neki konj tako močno udaril z nogo, da je obležal na cesti. Morali so ga peljati v bolnišnico. In veste kaj je pisala o tem dogodku gnušna krotka »Il Piccolo«? V »Piccolu« smo čitali, da se ga je gorimnenovani pekovski pomočnik tako napil, da je obležal na cesti in so ga morali nato odpeljati policaji. Lumparija! In gospodje v okrajni bolniški blagajni so verjeli »Piccolovim« lažem in nočejo zaračediti izplačati bolanemu bolniške podpore. Revez je močno poškodovan in ne more delati. Od česa pa naj živi, če mu bolniška blagajna nič ne pomaga? V bolniški blagajni se je skliceval zdravnik na »Piccolo«, češ v bijanosti ste se poškodovali, za to Vam ne damo nikake podpore. Gospodar, pri katerem je uslužben pekovski pomočnik, je izjavil, da je bil on (pekovski pomočnik) popolnoma trezen, ko je na vse-zgodaj šel nosit kruh. Torej, ta »Piccolo« res ne ve, kaj da bi napravil, tako grozno mu ležijo v želodcu Slovinci. To je res ciganska banda ki se zbira okoli tega lista. Veliko boljši pa tudi niso, ki temu falotu vse verjamejo. Žalibog, da je takih, ki so vanj zaljubljeni in mu vse verjamejo, veliko število. Kdaj se bo ljudstvo spametilo in se obrnilo s studom proč od te smrkave kokoši — to vprašamo?

Grobovi tulijo in povprašujejo, kaj hočete od nas? C. kr. namestništvo v Trstu zahteva, da zahajajo tudi mrlji v šoto. Bivšemu uslužbencu Lloydovega arzenala g. S. je bil doposlan včeraj roživ, od c. kr. namestništva v Trstu, da mora plačati tekom 14 dni 5 K globe; če tega ne stori pa bo šel 12 ur v luknjo in sicer zaradi tega, ker svojega sina ne pošilja v šoto, tistega sina, ki je umrl že takrat, ko se je nahajal v 3. mesecu svoje starosti. Sedaj bi imel, ko bi živel, 7 let. No, so ga bržkone pozabili izbrisati. Podobne stvari se pri nas v Trstu večkrat dogajajo. Proti nim stvari pa mora-

mo odločno protestirati, namreč proti italijansko-nacionalistični politiki, ki jo uganja c. kr. namestništvo, katero pošilja Slovincem samo italijanske tiskovine. Gorimnenjeni poziv je bil pisan samo v italijanskem jeziku. Končno pa še dodamo, da naj c. kr. namestništvo bivšemu uslužbencu Lloydovega arzenala, ki je sedaj brezposeln, rajše podeli podporo, oziroma preskrbi službo, namesto, da ga tirja, da mora plačati kazen za čuega, ki je že davno strohnel v grobu.

Cvičkarji.

I.

Na drugem bregu Save je zaveznilo. Tenek glas zvona je plul skozi mrak po dolini. Odzvalo se je iz daljave tu, tam in nazadnje v mestecu vrhu prisojnega rebra šumeče reke. Zili so se glasovi v otožno večerno molitev, ki je umirala v turboznem polmraku in ravnini za mestecem. Nebo je bilo sivo, čisto jesensko. Pršal je droben dež in luči, ki so se užigale, se sevale mokro luč skozi blede okna. Prvi zvon je umolknil. Na cesti vrhu klanca se je zazibala postava in obstala. Bila je ženska, sloke rasti v rdečerožastem krilu. Cevlji so ji bili blatni od dolgega pota. Mokri lasje so se ji sprijemali in preko ramen je bila ovita v živo ruto. Srepro je zrla preko doline na mesto, ki je sijalo v meglenem svitu poluličnih svetilk. V čelo se ji je rezala guba, ki je pričala o življenju. Zagorela lica in modrosive oči so zrla odločno v tihi mrak. Koščena roka z dolgimi prsti je pritezala ruto tesno na prsa. Stopila je nizdol po blatni cesti. Blato se je razlivalo v dolgih curkih po bregu, ženska pa se ni zmečila. Nad Savo se je vzdignila megla, se valila po bregovih in zavila žensko v vlažni plašč. Utonila je postava v dolini in mraku, le trdi koraki so hreščali in se bližali mostu. Tema je pala k tlom, ko so zamrlj koraki pod mestom na klanec. Dolina se je utopila v šumu Save in dež je pršal gosteje.

(Dalje prih.)

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Mirovna konferenca. Situacija se je zboljšala.

MROVNA KONFERENCA.

London, 6. januarja. O današnji seji mirovne konference je izdan sledeči uradni komunik: Seja se je pričela ob četrti uri popoldne. Turki so predložili nove mirovne pogoje. Ob petih je bila seja zaključena.

Pariz, 6. januarja. Poročevalcu »Tempsa« poroča iz Londona, da so velelasti intervenirale že v petek, ko so delegati balkanske zveze predložili svoj ultimatum. Intervencija velevladstev je imela sedaj le namen pospešiti rešitev drinopoljskega in drugih važnih perečih vprašanj, da se bodo mirovna pogajanja lahko nadaljevala.

London, 6. januarja. Kakor poroča »Reuter Bureau« so dobili turški delegati včeraj pozno ponoči nove instrukcije za današnje konferenco, ki so velikega pomena. Nove instrukcije bazirajo na temelju, da je Turčija pripravljena na nove žrtve, ali z drugimi besedami, da hoče Turčija odnehati od svojih dosedanjih zahtev.

London, 6. januarja. »Reuter Bureau« poroča iz krogov balkanskih delegatov, da danes situacija ni tako zelo kritična kakor v soboto. Turki so pripravljani k novim koncesijam, vsled česar se upati, da se mirovna pogajanja ne bodo razbila.

SESTANEK SULTANA Z BOLGARSKIM CARJEM.

Pariz, 6. januarja. Listi poročajo iz Carigrada, da se tamkaj razširjajo vesti, da je pripravljen turški sultan na sestaneke z bolgarskim carjem pred Cataldžo, da se razrešijo najvažnejša vprašanja. Iniciativo za to je dal Kiamil paša.

POSREDOVANJE VELEVLASTI.

London, 6. januarja. »Reuter Bureau« poroča, da velevladstvi glede

Kupujte in naročajte „DAN“!

Drinopolja toliko časa ne bodo posredovale, dokler ne pade odločitev. Prer. Drinopolja je pričakovati najpozneje v 10 dneh. Do tega časa se bodo pogajanja čisto gotovo nadaljevala.

TURČIJA POPUŠČA.

London, 6. januarja. »Reuter Bureau« poroča: Turki so na današnji seji predložili novo predlogo, po kateri bi bila Marica in Tuniza tako omejena, da bi Kirk-Kilis pripadla Bolgarski. Predloga je enaka pogodbi San Stejanskemu miru in pravi, da je Porta vendar vsaj nekoliko odstopala od svojega dosedanjega trdovratnega stališča. Novi turški predlogi so za balkanske delegate sicer nesprejemljivi, vendar pa je pričakovati, da bo Turčija v svojem ponudbenju šla še dalje, tako da bodo balkanski delegati končno popolnoma zadovoljni.

GRŠKA IZJAVA.

Solun, 6. januarja. Iz Aten se poroča, da so vse vesti, po katerih bi Bolgarska ovirala povratek mohamedanskih družin v Solun, popolnoma izmišljene. Bolgarska to akcijo nasprotno še pospešuje. Odnosaji med Bolgarsko in Grško so najboljši.

OTVORITEV BOLGARSKE BANKE V SOLUNU.

Solun, 6. januarja. Danes je bila tu slovesno otvorjena podružnica bolgarske narodne banke v Solunu.

ITALIJANI TEPENI V TRIPOLISU.

Rim, 6. januarja. »Sabah« poroča: Ko so Italijani te dni napravili izpad Benghazija, so jih Arabci z vso silo napadli in vrgli nazaj. Italijani so pustili na bojišču 280 mrtvecev. Arabci so imeli 5 mrtvih in 23 ranjenih.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Spominjajte se
dijaškega društva
„Domovina“!

Poslano.

Podpisana se kot prireditelja koncerta prirejenega dne 3. 1. 1913 v »Mestnem domu« najpristržneje zahvaljujeva gđc. Jerici Dolenčevi za ljubeznivo prevzete prodaje vstopnic v njeni trgovini in pri večerni bla. mi. slav. pevskemu zboru »Ljubljanski Zvon« in njega trudoljubivemu pevovodji g. Zorku Prelovcu za požrtvovalno in nesebično sodelovanje. »Glasbeni Matici« za brezplačno upravitelje koncertnega klavirja ter mestni občini ljubljanski za brezplačno prepustitev dvorane v »Mestnem domu«.

Josip Rjavec. Janko Ravnik.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vljudo vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:
Vse leto . K 18.— Četrta leta . K 450
Pol leta . K 9.— En mesec . K 150
V upravnistvu prejemam na mesec K 120.
S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:
Vse leto . K 20.— Četrta leta . K 5—
Pol leta . K 10.— En mesec . K 170
Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziroma na naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira in vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravišstvo „DNEVA“.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Tržaške Slovence

opozarjamo, da se prodaja v Trstu dnevnik »DAN« v sledečih toba-karnah:

ZELEZNIK, Sv. Ivan.
TROGAR, ulica Giulia.
BONORA, ulica Stadion.
TREVISAN, ulica Fontana.
STANIČ, ulica Molinpiccolo.
SEKOVAR, ulica Kaserna.
BAJC, ulica Gega.
LAVRENCIČ, trg Kaserna.
MOŽE, ulica Miramar.
HREŠČAK, ulica Belvedere.
ARTOŠ, ulica Belvedere.
KICHEL, Rojan.
GERŽINA, Rojan.
VIVODA, Rojan.
BENUSI, Greta.
HRAST, ulica Poste.
BILLAN, ulica Cavana.
RAUNACHER, ulica Campo Marzio.
RAUTINGER, ulica Riva Gramula.
PIPAN, ulica Ponte dela Fabra.
BEVK, trg Goldoni.
SCHERMIN, ulica Bariera.
PELISAN, ulica Bariera.
BEDENJ, ulica Madonina.
BELLO, ulica V. Bernini.
GRAMATICOPULO, trg Bariera.
PAPIČ, ulica Sete Fontane.
MURARO, ulica Sete Fontane.
BRUNA, ulica Rivo.
RONČELI, ulica S. Marco.
SEGULIN, ulica Industria.
ZIDAR, Rocol.
SCHIMPF, državni kolodvor.

ŠPIRIT

iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po nizki tovarniški ceni veležganjarna

M. ROSNER Co.

v Ljubljani, poleg pivovarne „UNION“.

Ozirajte se na tvrdke,
ki oglašajo v „Dnevu“.

Krojastvo

Ivan Kersnič

v Ljubljani

Sv. Petra cesta 32, I. nad.

(poleg kavarne „Avstrija“)

najnovejše mode, solidno delo, zmerne nizke cene, znano pohvalna postrežba.

Pridebivajte nove naročnike.

! Pozor trgovci !

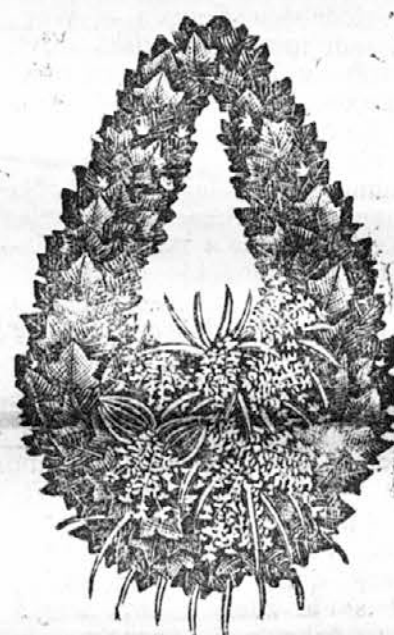
Od danes naprej se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dolencea, : v Prešernovi ulici : pod tovarniško ceno.

Radi inventure

prodajam vso zimsko zalogo kostumov, mantljev, paletojev, jopic, bluz, raglanov, oblek, klobukov in vse drugo blago 50 0/0 pod lastno ceno.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Ustanovljeno leta 1900.
Odlikovana:
Pariz 1905.
London 1905.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 do 60 K komad, tako da si vsakdo lahko izbere. — Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadstropju.

Slavno občinstvo v mestu in na deželi vljudo priporočam največjo zalogo krasnih

nagrobnih vencev in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno. Cene brez konkurence.

FR. IGLIČ, Ljubljana, Mestni trg št. 11-12.

Samo mi prodajamo turške srečke

Clou!! 3 srbske državne srečke iz leta 1888

na mesečne obroke po -- 3 krone --! — Glavni dobitki 100.000, 75.000 in 20.000 frankov.

Različne skupine srečk v vsaki poljubni kombinaciji pod najkulantnejšimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

Zastopstvo „Češke industrijske banke v Ljubljani“.

na mesečne obroke po 475!!! Vsaka srečka mora zadeti vsaj čistih 240 frankov. Imajo 6 žrebanj vsako leto in igrajo še do leta 1974. — Glavni dobitki po 400.000 in 200.000 frankov! — Prihodnje žrebanje dne 1. februarja 1913.

Učiteljska tiskarna

: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6 :

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin. Vsled najmodernejše uredbe izvršuje naročila najokusnejše in v najkrajšem času. — V zalogi in razprodaji ima najnovejše izborne mladinske spise, kakor tudi vse šolske, županijske in druge tiskovine.

Litografija. Cene najnižje! Notni stavek.